

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ**

**РОЛЬ ТА МІСЦЕ ОВС У РОЗБУДОВІ
ДЕМОКРАТИЧНОЇ ПРАВОВОЇ ДЕРЖАВИ**

Матеріали V

Міжнародної науково-практичної конференції

Частина 2

(26 квітня 2013 р.)

Одеса
ОДУВС
2013

Статті друкуються в авторському варіанті.
Оргкомітет дозволив собі лише скорочення
статей, які суттєво перевищували пропоновані обсяги.

Роль та місце ОВС у розбудові демократичної правової
Р68 держави : матеріали V міжнар. наук.-практ. конф., ч. 2,
26 вітня 2013 р. — Одеса : ОДУВС, 2013. — 168 с.

До збірника ввійшли матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції «Роль та місце органів внутрішніх справ у розбудові демократичної правової держави» за такими напрямками: актуальні проблеми правового та соціально- економічного розвитку держави, актуальні проблеми адміністративного права, процесу та адміністративної діяльності ОВС; актуальні проблеми досудового слідства та оперативно-розшукової діяльності; актуальні проблеми професійної підготовки працівників ОВС.

УДК 351.74
ББК 67.401.133

ВИЗНАЧЕННЯ ОБ'ЄКТА У ВЧИНЕННЯ ТЕРОРИСТИЧНОГО АКТУ

З уведенням ст. 258 «Терористичний акт» у КК України виникає дискусійне питання щодо об'єкта цього складу злочину. У Кримінальному кодексі України законодавець визнав родовим об'єктом терористичного акту громадську безпеку, розмістивши відповідно ст. 258 КК України в розділі IX «Злочини проти громадської безпеки» Особливої частини Кримінального кодексу України, тобто визначив, що саме громадська безпека, з точки зору законодавця, потребує охорони від цього злочину.

Так, наприклад, склад тероризму (терористичного акту) в КК України (ст. 258), Росії (ст. 205), Казахстану (ст. 233), Азербайджану (ст. 214), Таджикистану (ст. 179), Туркменістану (ст. 271) віднесений до злочинів проти громадської безпеки, звідси бачимо, тією сферою, якій, на думку законодавців, завдається найбільша шкода, частіше за все визнається громадська безпека.

Законодавець Грузії та Латвії тероризм відніс до злочинів проти держави. У Кримінальному кодексі Франції розділ II «Про тероризм» знаходиться у книзі IV «Про злочини та проступки проти нації, держави та громадського спокою». В Кримінальному кодексі Республіки Білорусь міститься три склади злочину «тероризм», які розташовані у різних розділах: ст. 126 «Міжнародний тероризм» знаходиться в главі 17 «Злочини проти миру та безпеки людства» розділу VI «Злочини проти миру, безпеки людства та військові злочини»; статті 289 «Тероризм» та 290 «Погроза вчинення акту тероризму» у главі 27 «Злочини проти громадської безпеки» розділу X «Злочини проти громадської безпеки та здоров'я людей» [1, С. 67].

На мою думку, перш за все є наслідком невизначеності поняття «тероризм». Сьогодні не існує чіткого загально-визнаного поняття тероризму як явища та як злочину, що дає підстави до такого роду розбіжностей у поглядах науковців у цій царині, законодавців та практиків.

Виходячи з обставин самого діяння терористичної спрямованості, порушення громадської безпеки виступає для терористів хоча і першочерговою, але фактично не основною, а допоміжною дією, засобом посягання на інший об'єкт у складному (складеному) злочині.

В. Ф. Антипенко робить такий висновок: „Суспільна безпечність не може бути основним об'єктом тероризму... Залюкування у тероризмі виступає не самоціллю, а засобом досягнення мети впливу на основний об'єкт, цим реалізується спонукання відповідних осіб до вигідних для терористів рішень. Основним же об'єктом у тероризмі є національні та наднаціональні інститути (у їх різноманітних варіантах), посягаючи на які через дію на безпосередній об'єкт винні особи досягають чи прагнуть досягти головної цілі - порушення їх недоторканності” [2].

Кінцева мета терористичної діяльності (на будь-якому етапі її розвитку) – це, шляхом створення в суспільстві обстановки страху за рахунок демонстративного вчинення якихось дій, примусити відповідні органи влади, фізичних чи юридичних осіб прийняти вигідні для терористів рішення. Саме ця кінцева мета і визначає дійсний основний об'єкт терористичної діяльності.

„За своїм змістом, - зазначають Г. А. Злобін і Б. С. Никифоров, - мета включає в себе свідомість і волю людини по відношенню до об'єктивного результату її поведінки. Тому вона (мета) вказує на дійсний (хоча б і віддалений) об'єкт злочинного діяння і виражає ставлення особи до цього об'єкта” [3, С.44].

Категорія „громадська безпека” визначається в науковій літературі по-різному. Її визначають і як систему заходів або специфічну діяльність державних органів щодо забезпечення безпечних умов життєдіяльності суспільства, і як сукупність суспільних відносин, що забезпечують безпечні умови життя, й як благо для кожного з громадян і загальну цінність, й як стан захищеності особи, суспільства і держави від злочинних посягань.

Так, у працях П.І.Гришаєва громадська безпека визначається як система заходів, спрямованих на охорону державного і громадського порядку, на забезпечення нормальних умов для трудової діяльності та відпочинку громадян або як безпечні умови повсякденного життя та діяльності членів суспільства [4, С.55].

Найбільш змістовно категорія „громадська безпека” розглянута у наукових працях В.П.Тихого. Розглядаючи громадську безпеку як різновид безпеки, він зазначає, що „як в побутовому, так і в науковому розумінні, безпека оцінюється як визначений факт, як щось цінне і досяжне, створюване людьми, як певна цінна характеристика предмета. Іншими словами, безпека є певною потребою і благом ...”, що „громадська безпека виступає як загальне благо, безпека для всіх, загальна цінність, що відповідає інтересам суспільства й усіх громадян”. „При цьому, - продовжує В. П. Тихий, - необхідно розрізняти два види благ, пов'язаних з потребою в суспільній безпеці. По-перше, це захищеність суспільства від різних небезпек, по-друге, сам захист суспільства від небезпек, діяльність по запобіганню небезпекам. Саме наслідком цієї діяльності і є суспільна небезпека як захищеність, певна якість суспільства” [5, С.2].

Таким чином, громадська безпека як об'єкт злочину в реальній дійсності також з'являється в усіх своїх ролях одночасно: як певна цінність, як благо і потреба, як захищеність суспільства від різних небезпек, як діяльність по запобіганню небезпекам, як суспільні відносини, що забезпечують відвернення й усунення загальної небезпеки, як стан захищеності суспільства - таких його цінностей, як життя та здоров'я людей, власності, довкілля, нормальної діяльності підприємств, установ та організацій від загально небезпечних посягань [6, С.18].

Продовжуючи аналіз об'єкта тероризму, слід зауважити, що найбільш суттєве значення для правозастосовчої діяльності має безпосередній об'єкт, під яким розуміють ті конкретні суспільні відносини, які поставлені законодавцем під охорону певного кримінального закону і яким завдається шкода злочинном, що підпадає під ознаки даного складу.

Визначення безпосереднього об'єкта має важливе значення для з'ясування характеру і ступеня суспільної небезпеки злочину, правильної кваліфікації скоєного, сприяє відмежуванню вчиненого діяння від суміжних злочинів тощо.

Саме безпосередній об'єкт злочину дозволяє частіш за все і з найбільшою точністю провести розмежування між схожими злочинами, бо у більшості випадків є тим елементом складу, який притаманний тільки цьому і більш ніякому злочині.

У вітчизняній науці кримінального права немає єдиної думки щодо об'єкту злочину.

Так, на думку В.В. Мальцева об'єктом терористичного акту виступає суспільна безпека (відносини, що забезпечують безпеку невизначено великого числа членів суспільства). І.А. Попов вважає, що терористичний акт - багатооб'єктний злочин, основним об'єктом якого є суспільна безпека, а додатковим – життя, здоров'я, майнові або інші інтереси людей. В.С. Комісаров і А.І. Коробєєв під об'єктом даного злочину розуміють сукупність суспільних відносин, що регламентують основи (корінні інтереси) забезпечення безпечних умов існування суспільства [7, С.4].

Отже можна відвести підсумки всього викладеного, що основним безпосереднім об'єктом терористичного акту є громадська безпека, в той же час безпосередніми додатковими об'єктами можуть бути також і життя, здоров'я, честь та гідність громадян, власність тощо.

Література:

1. Власов И.С. Зарубежное законодательство в борьбе с терроризмом. — М: 2002. С.67
2. Антипенко В., Поняття тероризму (кримінально-правове визначення) // <http://pravoznavec.com.ua/period/article/262/%C0>.
3. Злобин Г.А. Никифоров Б.С. Умысел и его формы. М.: Наука, 1995. –78 с.
4. Гришаев П.И. Преступления против порядка управления, общественной безопасности, общественного порядка. — М.: ВЮЗИ. 1957.— 57 с.
5. Тихий В.П. Злочини проти суспільної (загальної) безпеки: Конспект лекцій. — Х; Національна юридична академія України, 1996. — 3 с.
6. Балгат Д., Балан О. Понятие, причины и классификация терроризма / Міжнарод, конф. «Терроризм і національна безпека України».-К., 2003.
7. Комисаров В.С. Терроризм, бандитизм, захват заложника и другие тяжкие преступления против безопасности общества., По новому УКРФ. — М.: Кросна-лекс, 1997. — 15 с.

Рикін П.О.	
ПРОБЛЕМИ ВСТАНОВЛЕННЯ ЮВЕНАЛЬНОЇ ЮСТИЦІЇ В УКРАЇНІ.....	115
Рудий О.О., Сахно І.І	
ДЕЯКІ ПИТАННЯ ВЗАЄМОДІЇ ЗМІ ТА ОВС У ФОРМУВАННІ ПОЗИТИВНОГО ІМІДЖУ МЛІЩІ УКРАЇНИ.....	116
Самойлова Л.В.	
СУБ'ЄКТИ ЯК ЕЛЕМЕНТИ ЦИВІЛЬНИХ ПРОЦЕСУАЛЬНИХ ВІДНОСИН.....	117
Семелюк Д.М.	
МЕТОД МАНІПУЛЯЦІЇ В ОРГАНАХ ВНУТРІШНІХ СПРАВ.....	118
Сенченко Д.А.	
ПРАВОВИЙ НІГІЛІЗМ ЯК ЮРИДИЧНО-ФІЛОСОФСЬКА КАТЕГОРІЯ.....	119
Сичов С.О.	
ОКРЕМІ АСПЕКТИ ПРОЦЕСУАЛЬНОГО СТАТУСУ КЕРІВНИКА ОРГАНУ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ ПРИ ЗАСТОСУВАННІ ЧИННОГО КРИМІНАЛЬНОГО ПРОЦЕСУАЛЬНОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ.....	121
Сідлецька Ю.С.	
ВИЗНАЧЕННЯ ОБ'ЄКТА У ВЧИНЕННЯ ТЕРОРИСТИЧНОГО АКТУ.....	123
Сідлецька Ю.С.	
ІНФОРМАЦІЙНИЙ ТЕРОРИЗМ ТА ЙОГО НАСЛІДКИ.....	124
Скнарь М.А.	
КРИМІНАЛЬНЕ ПРОВАДЖЕННЯ У ФОРМІ ПРИВАТНОГО ОБВИНУВАЧЕННЯ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПОПЕРЕДНІЙ ДОСВІД.....	125
Соїн Д. Ю., Филипенко А.О.	
СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ НЕВИЗНАНИХ ДЕРЖАВНИХ УТВОРЕНЬ (НА ПРИКЛАДІ ПРИДНІСТРОВСЬКОЇ МОЛДАВСЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ).....	128
Сопронюк Р.О.	
ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ, СТРАТЕГІЯ ЗАПОБІГАННЯ І ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ В ОРГАНАХ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ ТА ОРГАНАХ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ.....	130
Ставратій Ю.Ю.	
ПОНЯТТЯ ГОТУВАННЯ ДО ЗЛОЧИНУ ТА КВАЛІФІКАЦІЯ ДЕЯКИХ ВИДІВ.....	131
Темченко О.О.	
ІНФОРМАТИЗАЦІЯ ВИЩОЇ ШКОЛИ.....	133
Трембус І.С.	
ЛОГІКО-КОНЦЕПТУАЛЬНЕ ОСМИСЛЕННЯ СОЦІАЛЬНО-ПРАВОВИХ ПРІОРИТЕТІВ.....	134
Узун-Куртогло В.И.	
ВИЗУАЛЬНА ДІАГНОСТИКА СОТРУДНИКАМИ ОВД ЕМОЦІОНАЛЬНОГО СОСТОЯННЯ СОБЕСЕДНИКА.....	135
Ульяник М.	
ПРАВО НА СУДОВИЙ ЗАХИСТ І ЙОГО РЕАЛІЗАЦІЯ.....	136
Хлівна І.С., Твердохліб М.О.	
ГЕНЕТИЧНА ЕКСПЕРТИЗА ЯК ОДИН ІЗ МЕТОДІВ КРИМІНАЛІСТИЧНОЇ ІДЕНТИФІКАЦІЇ.....	137
Федорова В.В.	
ПРИРОДА СЕРВІТУТУ ЗА РИМСЬКИМ ПРИВАТНИМ ПРАВОМ.....	138
Цікул К.І.	
ДЕЯКІ ОСОБЛИВОСТІ НАКАЗНОГО ПРОВАДЖЕННЯ.....	139
Чабан О.	
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВ І СВОБОД ЛЮДИНИ ТА ГРОМАДЯНИНА В УКРАЇНІ.....	140
Чибук А.Ф.	
ПОНЯТИЕ ПРАВООХРАНИТЕЛЬНЫХ ОРГАНОВ И РОЛЬ В СТРОИТЕЛЬСТВЕ ПРАВОВОГО И ДЕМОКРАТИЧЕСКОГО ГОСУДАРСТВА.....	142
Чистякова В.І.	
ЕКОЛОГІЧНА БЕЗПЕКА ЯК СКЛАДОВА НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ.....	145